

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quid agendum sit si te non audierit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSUS 16.

*Si autem te non audierit, adhibe
tecum adhuc unum, vel duos, ut
in ore duorum vel trium testium
set omne verbum.*

QVÆSTIO I.

Quid agendum sit, si te non audierit?

§. 1. *Q*uod si frater peccatum excuset, aut defen-
dat, adhibendi testes, quorum prudentia,
autoritate & reuerentia possit ad frugem reduci. Nam
illi simul testantur, in peccato alterum versari; ar-
que eo modo plurimum sententiæ cederet. Vt Chrysostomus
August. Serm. 16. de verbis Domini. Hoc etiam adiu-
uabit, quod ex ordine quo alterum videt correctio-
nem instituire facile animaduertere possit, ad Eccle-
siam rem esse peruenturam. publicæ igitur reprehen-
sionis metu facilius se corrigit. Omne verbum rem
totam significat quæ rara erit, *et si firmabitur* duorum
testimonio. Testibus enim credere tenebitur, qui ius-
tam reprehensionis causam, & fraternam esse corre-
ctionem testantur.

§. 2. Quapropter magnopere animaduertendum
est, ut illi quibus delictum fratris patefit, & motibus
iis sit, & eam opinionem apud corrigendum habeant,
quæ ad emendationem adferat incitamentum. Sed &
illud considerandum, ut qui dignitate excellunt, co-
ram illis moneantur, quorum præsentia non magis
exasperentur. Quæ vero admonendi, corrigendi, re-
prehendendi cessitas cuiuslibet priuato incumbat, alio
loco explicatum est. Hoc nunc tantummodo mo-
neo, maximum atque efficacissimum corrigendi fra-
tris esse modum, si charitate, pietate, sanctitate, atque
adeo operibus bonis eius delictum arguas.

VERSUS 17.

*Quod si non audierit eos: dic Eccle-
sias: si autem Ecclesiam non audie-
rit, sit tibi sicut ethnicus & publi-
canus.*

QVÆSTIO I.

Si testes contemnat, cui dicendum?

§. 1. *C*hristus Ecclesiæ dicendum esse pronun-
ciat, si non audierit, seu *ἐκκλησίαν*, non di-
gnatus fuerit audire, contempserit, quemadmodum
dicitur *meo ego*, qui ne aspicere quidem dignatur. Sy-
nagoga non audierit. Non iam alio remittit, non diu-
no iudicio commendat. Sed iubetur haberi sicut Eth-
nicus & publicanus. Syrus appellat *ἔθνη* Ghibitha-
rum, congregationem. Beza Senatum Ecclesiasticum
interpretatur. Gytrens pios & doctos Seniores, non
vulgares alii vero totum populum cognitores, & iudi-
cem faciunt, more Quiritium, cum ad populum sic
ret prouocatio.

§. 2. Ecclesia, quamuis frequenter totam Rem-
publicam, hoc est, præfides & populum in facis li-
tis designet, hoc tamen loco turbam seu plebem non
comprehendit. Constat hoc tribus præcipue ratio-
nibus. Primo enim multitudo peccatorem iuuare
non potest. Deinde non iudicat imo ne cognoscit
quidem ordinatè. Denique ligandi & soluendi iurif-
dictio penes multitudinem non residet. Quod si et

iam eius temporis consuetudo spectetur, non diffi-
cile fuerit ostendere iudicium, quo pronun-
ciatur esse
tquam Ethnicus & publicanus non multitudinis,
sed magistratus fuisse. Multitudo enim ad hoc ut ali-
quis *ἀποκαταστήσῃ* extra Synagoram fieret, non agita-
tur apud plebem, sed magistratum. Ioann. 9. 22. & 12.
42. & 16. 2. Hebræi quidem solent iudicia coram mul-
titudine exercere, non tamen ipsa multitudo iudicat.
Calvinus alludi ad Synagoram opinatur, sed eam
non vocat Christum Ecclesiam, nec suos eo relegat,
nec ex eius ordine veteri formandus est Christianæ
Ecclesiæ status.

§. 3. Quæ Calvinus hic contra excommunica-
tionem Ecclesiasticam crepat, nihil opus est refutare,
cum manifesto mendacio omnia nitantur. Zvvinglij
verba observatione digna sunt, occultam & externam
Ecclesiam esse affirmat: deinde his verbis Anabaptis-
tas aggreditur. *Quæ eos qui se Anabaptistas iungunt, &
Ecclesiam eorum summis rebus laudibus, quis eos certos sa-
ciat, quod Catabaptistarum Ecclesia, Ecclesia sit Dei? Quam
ergo hac de reserit esse non possunt, cur non manent in Ecclesia,
à qua turpiter desierunt? Hoc eisdem verbis Zvvinglio
nos obuiamus, quod ille Catabaptistas, quia Zvvinglio
glorianis deficiunt, quia nulla hæresis diuturna est,
scinditur quotidie. Et facile illi rationem reddent, cur
ab hæresi recedant, nunquam Calvinistæ, cur à ve-
ritate.*

§. 4. Rursum non est dicendum congregationi
aliqui seniorum aut iudicum, sed præfili: nec alia est
mens Chrysostomi cum dicendum antititib. & præ-
filiis Ecclesiæ, perinde enim est ac si cenat Episcopo
dicendum. Nam paulo post vitur singulati: *Episcopo
Nec dixit Ecclesia præfili, vinculus istum constringe, &c. Quia
ex reapparet, Episcopo dicendum, & si Episcopus
reus sit, Archiepiscopo, & si ille, Patriarchæ, ac tan-
dem Pontifici. Solet tamen indicari mortuo Episcopo
illius consilio, aut senatui Ecclesiastico quam-
uis etiam viuo Episcopo, illius consistorio, & iudici
proponi solent, sed ita tamen ut constet, totum ius
penes Episcopum, à quo etiam iudices & alii consi-
liarii potestatem acceperunt.*

§. 5. Hæc testimonia probat Bellarminus l. b. 2. de
conc. c. 2. Concilia generalia à Pontifice confirmata
errare non posse: Verba eius sunt. Testimonia propria
sunt tria. Primum est Matth. 25. *Vbi sunt duo vel tres congre-
gati in nomine meo, illic sum in medio eorum.* Calvinus non
adeo magni facit hoc testimonium, propterea, quod ex eo videat-
ur probari posse etiam concilium duorum hominum non pos-
se errare. Sed id hoc testimonium non contemnet, qui obseruarii Concilia
argumentum sumi non simpliciter ex his verbis, sed ex his ver-
bis continuatis cum superioribus, & propterea addit argu-
mentatione à minore ad maius. Dixerat enim antea Dominus
de homine incorrigibili, *Dic Ecclesia & si Ecclesiam non audierit
sit tibi velut Ethnicus & publicanus.* At ne quis Ecclesiam siue
congregationem prælatorum contemnendam putaret, adiunxit
continuo: *Amen dico vobis, quæcumque ligaueritis super terram,
erunt ligata & in caelo. Et ne quis dubitaret de assensu Dei,
quando Episcopi congregati aliquem damnant, vel absolunt,
subiungit: Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine
meo, ibi ego in medio illorum sum. Quorum verborum hæc sen-
tentia est: si duo vel tres congregati in nomine meo obtinent
semper, quod petunt à Deo nimirum sapientiam & lumen, quod
sufficit eis ad cognoscenda ea, quæ ipsis necessaria sunt, quanto ma-
gis Episcopi omnes congregati in nomine meo, semper obtinebunt,
quod iuste petunt, id est, sapientiam & lumen ad iudicanda ea,
quæ ad totam Ecclesiam dirigendam pertinent: Itaque, siue pauci,
siue multi, siue priuati siue Episcopi congregentur in nomine
Christi omnes habent Christum præsentem & adiutorem, &
obtinere quod eis continetur obtinere. Sed in congregatione pau-
corum & priuatorum adest Christus ut eos adiuuet in rebus
paruis & priuatis; in congregatione autem Episcoporum adest,*